

SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyestartalmu közlöny.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

TELEKI-KÖNYVTÁR.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beigtatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.
Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz.,
és J. Haasenstein és Vogler Bécsben (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik a lap

minden szerdán és szombaton reggel

NAGY FÉLÉVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre 1 frt.
Félévre 2 ..

Vak veti világtalannak.

Nagy multságunkra van, látni: hogyan ostromozza a mi ellenzéki sajtónk Napoleont a plebiscitumért.

Ellenzékünk nem veszi észre, hogy midőn Napoleont sujtja: bűnbánó flagellansként, önmagát is megcsapkodja.

Megérdemli, hogy rövid párhuzamot vonjunk Napoleon és ellenzékünk eljárása közt.

A francia nemzet jogait és hatalmát erős kezeibe öszpontosított III. Napoleont, miután betegségének megújuló rohamai által figyelmeztetve van, hogy még egy Napoleon is meghalhat, komoly elmélkedés szállotta meg: mi lesz övéiből halála után? A kráter, melynek kitöréseit ő el tudta fojtani, könnyen kironthat, gyenge neje és kiskoru utóda nem lesznek képesek azt megakadályozni. Elhatározta ez okból megnyitni a forrongó kráter szellentyűit: a francia nemzetnek parlamentáris kormányzást adott.

Hanem, minthogy Napoleon úgy van a hatalommal, mint a fősvény az egybehalmozott kincsekkel, még a filléreket is csak nagy lelki szorongások közt tudja kezéből kibocsátani: az új alkotmányban, csak apró morzsáit adta vissza a nemzet jogai és szabadságának.

Franciaország intelligenciájának nagy többsége nincs megelégedve ez adománnyal, azt mondja: add vissza egészen azt, a mi a miénk, e töredékekkel nem vagyunk megelégedve. Erre Napoleon azt feleli: veled, intelligencia nincs semmi közöm, Franciaországban nem te vagy az ur; hanem a nép; ennek akaratát kérdezem én ki; nem a te, de a nép parancsszavára hallgatok. Aztán elkezdi titokban korteskedni; a francia néphez kibocsátott manifestuma oly kortesdikezio, melynél Tisza László sem tudna különbet rögtönözni; belefekszik a kormány s felhasználva befolyását, szikráztatván előtte a Napoleoni dicsőség káprázatait: csuda-e, ha a tévutra vezethető nép Napoleon akaratára nyomja a megerősítő stemplit.

S már most térjünk a mi baloldalunk eljárásának vázolására.

Hazánkban, mellőzve az apróbb árnya-

latokat, két fő nézet uralkodik az iránt: hogyan lehetne nemzetünket, hazánkat virágzó állapotra emelni. Egyik nézet, mely a Deák-párt, vagy a jobboldal zászlóján lobog; a másik, mely a baloldalt lelkesíti törekvéseiben.

A magyar intelligenciának tulnyomó többsége az első nézet mellett van. Hevesben úgy, mint Tordamegyében (talán az egyetlen Küküllő kivételével) Pesten úgy, mint Egerben, vagy Kolozsvárt (talán Torda városa kivételével) az intelligencia zöme jelen körülményeink közt, a Deák Ferencz nagy hazánkfia által kijelölt utat tartja a hazára nézve üdvözónak. A baloldalt meg kellene hajolni e tény előtt, de ő nem adja meg magát. Mit nekem az intelligencia, hát nem a nép az ur-e Magyarországon, így kiált fel; épen úgy, mint III. Napoleon. S hogy törekvéseit érvényre emelhesse, egész apparátusát állítja fel a nép közt való korteskedésnek, épen úgy, mint III. Napoleon. Plebiscitumhoz folyamodik; épen úgy, mint III. Napoleon. S hogy az intelligenciát teljesen le nem verte: azt annak köszönhetjük, mert a mi szavazó plebiscitumainkat törvényeink megsabása folytán, nem lehetett a fejenkinti szavazás szélsőségéig kiterjeszteni. Még így is nagy előnyben voltak a magyarországi választók közt. S ha az unió létre nem jön, ha Erdély súlyt nem vethet vala, a józanabb székelységgel és nem oly könnyen tévutra vezethető népeivel, a mérlegbe: a baloldal tökéletes diadalt nyert volna a magyar intelligencia felett; hazai állapotaink — Váradi Gábor-ként — igazán egy koporsót rejtő börtönhöz, vagy meglehet találobban egy égő házhoz volnának hasonlók.

S már most ítélje meg az érdekes olvasó: ha vajon nem következtelen-e önmagával a mi baloldalunk akkor, a mikor Napoleont oly eljárásért vádolja, melyet önmaga sem áttal követni; s nem volt-e igazunk, midőn azt mondtuk: hogy midőn Napoleont a plebiscitumért sujtja, önmagát is megcsapkodja,

Kiváncsiak vagyunk a közel jövőre. Nevezetes kérdések kerülnek szőnyegre, minő a megerendezés, cenzus kérdése

sth. Nem kételkedünk, miként lesz alkalmunk hatalmas dikiókban száz meg százszor meghallani: mivel Magyarországon a nép az ur, ennek kell kezébe adni a hatalmat; lesznek a kik a cenzus minimumra szállítását fogják követelni; lesznek kik még ennél is tovább mennek és a nép fejenkinti való szavazását fogják sürgetni; szóval, kik az ország, a haza legfontosabb ügyeit plebiscitumokkal kívánandják elintézni.

Nem mulasztandjuk el az alkalmat elmondani ellenzékünknek: ime másodszor jöttek önmagatokkal következtelenségbe, ti meglátjátok Napoleon szemében a szálkát, de magatokéban nem a gerendát.

Mentovich F.

Düriekölő.

Midőn a „Hon“ egyik közelebbi száma nyílt terében, a köztisztelőben álló főkirálybíránk, Mikó Mihály ellen intézett rágalmozó felszólamlás aláírását: „Többen“ először olvastuk, — így szólottunk magunkban: ez hazugság. Nem tartottuk lehetőnek, hogy találkozzanak Felső-Fehérmegegyében, nem „Többen“, de csak ketten is, kik ezen rágalmozó vádaskodást aláírni képesek lennének azon férfi ellen, ki a megyét megszabadította egy zsarnok főispán basáskodása alól, abban a rendet és egyetértést fényesen visszaállította. Itéletünkben nem csatlakoztunk. A vitéz férfi, ki ama rágalmakat főkirálybíránk ellen kiszórta, levetvén sisakrostélyát, saját alakjában jelenik meg a „Magyar Ujság“ közelebbi egyik számában, ugyanazon rágalmozó vádakat mondván el, most már — a mint ő hiszi — dokumentálva; ez a vitéz férfi nem más, mint ifj. gróf Haller Ferencz. A gróf, hogy rágalmozásának annál nagyobb hatása legyen, a pesti ellenzéki lapokhoz folyamodott, mert mi erdélyiek ismerjük szaváról a harist. Itt mindenki tudja, mellőzve azokat, melyekkel „Nyilttéren“ traktálják, hogy olyan embernek, ki ily rágalmak gyártásában vesztegette el életének szebb részét, ki lábbal tapodja a családi érényeket, édes testvéreivel halálos harcban áll, gyermekét, mint valami kutyakölyköt eltaszította magától, kinek erőszakoskodás, vagyon és hatalomvágy a fő jellemvonása — szavára mintsem lehet adni. Főkirálybíránk — mint a ki basáskodását leálczázta — ellen táplált boszujában nem nyervén részrehajló kihallgattatást igazságos kormányunknál: a baloldalhoz szegődött. Nem irigylvén attól a „fang“-ot, ezt kiáltjuk utánna: szegény tatár.

* * *

Nagyon élelmes ember lehet az a bethfalvi Dózsa Sándor. Még oly portékából is pénzt tud csinálni, melyet mások áruba bocsátani is röstellnének. Annak a dökumentumnak, mely az ifj. gróf Haller Ferencz rágalmozó vádaskodásában figurál, mi a következő historiáját képzeljük. Mikor, mikor nem, Dózsa Sándor bethfalvi udvarába egy négy lovas hintó hajt be.

— Isten hozta gróf ur! minő szerencsének köszönhetem becses látogatását?

— Nem, mint látogató, hanem, mint vásáros jövök önhöz, tisztelt barátom.

— Van csikóm, bornyam, malaczm, csak pénzt lássak, szívesen szolgállok. (Dózsa Sándor nagyon szereti a pénzt.)

— Önnek csikója s bornya roszul van tartva, úgy látszik, fősvény gazda, malacza hitvány: hanem én ezeknél még hitványabb portékát akarok öntől megvásárolni. Önnek tíz évvel ezelőtt Mikó Mihályval valami kellemetlensége volt: ezt akarom megvásárolni; mit adjak érte? (A gróf zörgetni kezdi zsebében aranyait).

Más ember így okoskodott volna: igaz, hogy kellemetlenségem volt egykori barátommal, de édes emlékek is fűznek hozzá: együtt foglyoskodtunk, együtt ettük a nyomorúság keserű kenyerét; előttem szentebbek ez emlékek; én biz ez emlékért fátvált vetek a közöttünk felmerült, de kiegyenlített kellemetlenségekre. Dózsa Sándor azonban másképen gondolkozott; fülében kellemes zene volt a zörgetett aranyok csengése.

— És mit lesz teendő gróf ur ezzel a portékával?

— Tudja barátom, hogy én telegrafus, chemicus vagyok: dinamitot (egy új robbantó szer) készítek belőle Mikó Mihály becsületének szétrobbantására, hiszen ő nekünk közös ellenségünk.

Dózsa Sándorban az aranyok szírién esengése elnyomta a jóindulat hangját, megadta a kívánt dokumentumot, melyből azonban az elfogulatlan olvasó előtt nem tűnik ki egyéb, mint az: hogy Mikó Mihály adósa volt 1857-ben valami két ezer forinttal, 1858-ban lett volna a fizetési határidő, de nem fizethetett (abban az időben még grófnak is bajos volt két ezer fo-

rintot kiteremteni). Ezért Dózsa Sándor által bepereltetett, de 1860-ban már teljesen ki volt elégitve. A dokumentum még egy 500 frtos váltóról is tesz említést, melyet illetőleg azonban ki van felejtve: hogy azt Mikó Mihály, Dózsa Sándor egyenes felhatalmazására állította ki, de ily kicsinységet miért ne lehetne jó pénzért kifelejtetni? Mindezek tisztába lesznek hozva rágalmozott főkirálybíránk hazaérkezésével, a mikor ki fog tűnni: hogy az a Dózsa Sándor csakugyan élelmes ember. Oh! ha minden kellemetlenségeinket ily szépen tudnók hasznosítani.

Közelebből egy buzaházi székely atyánkfia kereste fel szerkesztőségünk egyik tagját.

— Tanácsot kérdeni jöttem a tekintetes urhoz.

— Ha adhatok, szívesen fogok szolgálni.

— Ön előtt ismeretes lesz: hogy Buzaháza filiája Mikházának; falunkat a mikházi szerzetes atyák látják el lelki eledelkkel; jelenben páter Szabó végzi minálunk e tisztet. — Mondhatom, hogy az eledel, melylyel minket éltet nem mondható tortának, hanem inkább valami kozmás főzeléknek. A helyet, hogy a szerzetet vallását prédikálná közöttünk: Luthert, Kálvint és Socint rágalmozza.

— Azt hiszi tisztelt atyámfia: hogy páter Szabó be tudja homályosítani ezen, a századok éjén át oly nagy fényben ragyogó neveket.

— Ez nem elég tekintetes ur, az a szent atya még azt is prédikálja, hogy a mennyi Kálvinista és Lutheranus van, az mind istentől elrugaskodott gazember, min sokan megbotránkoztunk.

csepegtetni, miszerint nekik saját foglalkozás és munkásság után kell megélniök: a leánygyermeknek bármimemű foglalkozást is csak kénytelen mentőszernek tekintenek s vágyaik és reményeik egyetlen célpontja a házasság. Valamíg a társadalmi viszonyok nem alakulnak akként, hogy az önálló foglalkozást és munkásságot a leányok se tekintsék szerencsétlenségnek és csapásnak: nem is várható tőlök oly nemű kedv, buzgalom és kitartás mint fiatal emberektől tanulmányaikban. E belső nehézség eloszlátásának egyetlen lehetséges módja abban állana, ha a leányiskolákat s általában a nőneveléstakként rendeznék, hogy a főszű egy önálló szilárd jellem kifejtésére legyen fektetve. Bármimő sorsot válasszon is aztán később egy nő, legyen az feleség és anya, avagy maradjon örökre hajadon, független lény: könnyen beletalálja magát a viszonyokba, kötelességét — feladatát tudni fogja; nemcsak, jó szándék mellett a kézműi ügyességek is könnyebben elsajátíthatók lesznek — még későbbi években is, ha az alap jó, az értelem tiszta s az életigények szerények.

Van még egy nevezetes pontja az emancipatio kérdésének: a férjes nők birtokjoga. E pontot nemcsak az elősorolt egyletek gyűlésein, hanem Anglia más köreibben is hatalmasan vitatják.

A törvény értelmében a férjhez ment nő egyéni növelése a férjhezmenetellel megszűnik; férj és feleség egy személylyé lesz s ez a személy mindig a férj. Minthogy a férjes nő nem személy, legalább nem jogi személy, személyesen törvény elé nem idézhető, sem mást maga törvényesen meg nem kereshet, hanem férje képviseli a törvény előtt. Birtokot nem szereshet, sem nem örökölhet; ingó vagyona az u. n. „paraphernaliákon” kívül a férj tulajdonához tartozik. S ezzel szemben a férj még a nő tartására sincs kötelezve. Anglia magasabb köreibben a törvény e szigorú elől az által igyekeztek menekülni, hogy házasságkötés alkalmával a nő birtoka vagy legalább egy része a nő javára iratott át. Az alsóbb körök leányai, kik munkaképességökön kívül rendszeren csak keveset is visznek magukkal a férj házához, nem élnek hasonló ovatossággal s minthogy a férj féktelensége igen gyakran türehtelenné sőt lehetetlenné teszi az együttélést: a nő, a gyengébb s többnyire ártatlannabb fél hordozza a kemény törvény egész súlyát. Példakép álljon a sok közül egy eset: Egy szegény londoni nő, ki férje rosz bánásmódjától kényszerítve, különváltan élt, 500 forintot örö-

— Legynnek önök okosabbak páter Szabónál. Az én tanácsom ez: győzze meg azokat, a kik az ily predikációkon megbotránkoznak: hogy ebvontás nem hallszik menyországha. Székely atyánkfia megnyugodva távozott haza.

* * *

Mihály gazda. Lám megmondám téns uer, hogy állítsunk város végire tilolomfát, írjuk fel reá: benn tilos o vodászat. Még meg sem indítottunk vodászatot követi votumért s már is megjelente közöttünk fővodászmeister o Tiszoi Loczi; láttom, o mint egy baloldali róka likba bebujta.

Teins ur. Ugyan mit hozhatott magával Mihály gazda?

M. g. Azt gondolom téns uer. hod most csak o municziót hozta magával, melyet o vodászok közt kiosztogasson.

T. u. Igaza lehet Mihály gazda. Elhozta a municziót, hogy legyen annak idejében, mivel felporozni a puszkákat.

M. g. Nem jobb volna téns uer így mondani: felborozni puszkásokat.

Nyílt válasz „egy városi képviselő” urnak.

Minden egyéb lehető megjegyzés mellőzésevel, válaszolva ön nyílt kérdésére, melyet a „Székely Hirlap” f. évi 34. számában a nyilvánosság terén hozzánk intézni jónak látta, — kötelességünknek tartjuk az ügy folyamát és jelen miben állását, mások tudomása végett is ugyan e téren közölni.

köl. A végrendelet végrehajtói ez összeget a nőnek kiadni vonakodnak, hanem ha férjétől aláírással ellátott bizonyítványt mutat föl; hanem a szegény asszony ilyesmit szerezni nem tud s nem is hajlandó, mert férje — értesülve az örökségről — azonnal rátehetné kezét a pénzre.

E tekintetben egyébiránt kevés ország áll előbb Angliánál. Eddigelő csakis Eszakamerika némely államaiban enyhítették a törvények szigorát: Vermont állam a nőknek 1840-ben adott szabad rendelkezési jogot vagyonuk és szerzeményeik felett; ugyan ezt tette 1848. New-York állam; Massachusett 1857-ben és Felső-Kanada 1859-ben követte. A régi törvények eltörlése mellett ugyanazon indokokat hozták föl Amerikában is, a melyeket jelenleg Angliában pengenek. S ez indokok a következők: szegény nő védelme birtokukban és szerzeményeikben; a gyermekek nevelésének lehetővé tétele mindazon esetben, hol az elválás nehéz vagy lehetetlen; továbbá: a házastársak törvény előtti teljes egyenlősége, mint különben is legjobb záloga a családi békének. A reform mindenütt jótékony hatásnak bizonyult, azt még azok is bevallják, a kik a változtatást kezdetben ellenézték.

Záradékol megemlíteni kívánjuk ez utóbbi pontra vonatkozólag azon nevezetesebb különbségeket is, melyekben a magyar jog a nyugoti nemzetek jogától eltér. A régi magyar jog meg egyezik ugyan az u. n. german joggal abban, hogy szerinte is a nőt vagy feleséget „vették”; de már e kiindulási pontnál is lényeges eltérés, a kettő között, mert mint a german jog szerint a vételár az apa vagy örökbefogadó apa tulajdonába ment át a magyarjog szerint ez a nőt illette. Továbbá míg a german jog szerint a nő ha férje csatában elesett, az apavagy örökbefogadó apa hatalma alá esett vissza; a magyar jog szerint önálló, független, a férje helyettesítő jogi személy lett. Nem csak, a magyar törvényhozás később is sokkal szabadabb elvű és nemesebb érzésű volt a nők irányában, mint nyugoti szomszédaink törvényhozása. Bizonyossága ennek a törvényes özvegyi-tartás; továbbá: noha a nőket nálunk is a férfiek képviselték, a törvény előtti önképviseltől nem voltak merőben megfosztva; birtokszerzési joggal bírtak. Sőt legújabbban egy nevezetes pereset alkalmával a semmitő törvényszék döntvénye még a hajadon lányokat is önképviselésre jogosítottaknak ismeri el.

nl.

TÁRCSA.

Mozgalmak a nőnem egyenjogosítása mellett Angliában.

(A berlini Magazin után.)

(Folytatás és vége.)

Egy másik nagy egylet Londonban alakult férfiakból és nőkből, ez a „Victoria Debating Societi” (Viktoria vitakörös egylet). Ülési, melyeket egészen parlamentaris modorban vezetnek, s melyeken ritka eset, hogy egy-egy nő hosszabb előadást ne tartson — sok érdeklél bírók. Menynyire szükséges Angliában a nők keresetforrásának szaporítása, e fölött ki sem kételkedhetik, ha a Victoria-egylet által összeállított adatokra tekint. Angliában már rég óta észlelhető a nőnemű lakosság folytonosan növekvő tulzaporodása a férfi lakosság felett; s a 8 év előtt tartott népszámlálásból kitűnik, miszerint Angliában 3 és fél millió nő van saját keresetre utalva, (azóta a 4 milliót is megüti e nők száma), kik közül igen sok családja több tagjait is tartja, 2 és félmillió pedig hajadon leány. A Victoria-egylet rámutatott azon nagy igazságtalanságra, melyet a szerencsétlen teremtsékekkel szemben, kiknek testi gyengeségeik, hiányos neveltetésök s a társadalmi előítéletek miatt különben is annyi nehézséggel kell küzdeniök, a társadalom gyakorol — némely keresetforrástól törvényhozásilag eltiltván, s másokhoz is csak nagy bajjal engedvén jutni. „A nők képességének határa feletti vita — mondá egyik szónok — à priori el nem dönthető. Adjon előbb a társadalom a nőknek utat-módot arra, hogy tehetségeiket kifejthessék, s gyakorlatilag értékesíthessék: s akkor hozzon felettök ítéletet. Uszni csak vízben lehetséges.”

Ugy tetszik, hogy a cambridgei egyetemet ez igazság ereje vezérelte, midőn már több évek előtt néhány tanfolyamot nyitott nők számára: 8 egyetemi rendes- és 20 segéd-tanár ad oktatást. Edinburgban az orvosi egyetemre is fel vannak bocsátva. Hasonló intézkedéseket tettek Londonban is.

Mi szerintünk az emancipatio kérdésének sikeres megoldása egy másik kérdéstől — a nőnevelés kérdéstől függ. Jó alsó- és felsőbb leányiskolák alapítása: ez volna a legelső teendő. De mint Mr. Reed a Viktoriaegylet gyűlésén említé, a növelés útjában ismét egy belső nagy nehézség áll; s ez az, hogy míg a fiugyermekek lelkebe a szülők már kora kezdettől fogva azt igyekeznek be-

Igenis szándékozunk, t. képviselő ur, számolni a reánk bízott számadásvizsgálat ügyéről, — ezzel tartozunk megbízóinknak, a városi közönségnek s bármelyik képviselő társunknak, — s hogy eddig ismételtelen nem tettük, következőből ítélve, nem a mi mulasztásunk; — és pedig, hogy nem csak a szándékkal vagyunk s voltunk, meggyőződhetik t. képviselő ur jelen válaszukból, s bebizonyítottuk eddig is, a mennyiben 1869 január 20-áról jelentést tettünk a városi képviselőtestülethez, megbízóinkhoz, a városi számadások ellátása ügyében.

Ezen jelentésünkben elősoroltuk, hogy a képviselőtestület által a városi ellátatlan számadások vizsgálatára 1868. szeptember 15-én megválasztván, e felől 1868. október 24-én értesítettünk, azon utasítással, hogy a levéltárból az illető számadásokat átvegyük. Nem lévén azonban a számadások a levéltárban mind megkaphatók, a t. tanáchoz tettünk jelentést, honnan az illető utasított, hogy az 1855—1867. évi városgazdai és az 1866 s 1867. évi pénztárnoki számadásokat nekünk átadja. Hosszas sürgetés és fáradozás után sem kaphatván meg mind a kijelölt számadásokat, átvettünk hét évit és 1868 december 1-én feleletre kiadtuk a t. tanács utján az első gazdai számadásra kitett nehézségeinket, — ugyanezt tettük egy más gazdai számadással is, de még feleletet nem nyertünk. Végül kijelentettük, hogy még öt évi városgazdai és a pénztárnoki számadásokat kezünkhez nem kaptuk.

Ezen itt közölt jelentésünkből láthatja t. képviselő ur az első három havi működésünk eredményét s az akkor már mutatkozott akadályokat, — s hogy meggyőződjék miszerint ezen, az illetékes helyre, 1869 elején tett jelentésünk utáni működésünkről is készek vagyunk számolni: szíveskedjék a következőkből tudomásul venni ez ügynek további folyamatát.

A kezünkben levő számadások vizsgálati folyamata alatt az időközben felvilágosító felelettel visszakapott egy évi pénztárnoki s két városgazdai számadást a vizsgálat további rendes folyamán átvive, azokra tett zárszerevételeinkkel együtt, 1869 szeptemberig, a képviselőtestület elé terjesztés végett, különböző időben a t. tanáchoz beadtuk. A 3-ik gazdai számadásra is megtettük zárszerevételeinket, de ennek beadásában a 17760. sz. a. kiadott m. kormányi rendelet gátolt meg, a mennyiben az eddigittől eltérő számadásra nézve vizsgálati, illetőleg végellátási utasítás adatott ki.

Ezen utasítás értelmében megválasztotta a képviselőtestület a városi számadások végellátásával megbízott ötös bizottmányt, még 1869 december 15-én, de e bizottmány eddig még öszszehiwa nem lett s így merőben fennakadott munkálatunk folyama; — melynek jelen állásában három gazdai és egy pénztárnoki számadás vár végellátásra, — a többi kezünkbe került, a számadás is megvan vizsgálva, — három évi gazdai számadás pedig többszöri sürgetésünk dacára sem került kezeink közé s azt sem tudhatuk meg, hogy voltaképen hol vannak.

Ime ebből áll t. képviselő ur nyílt kérdésére válaszuk melyből látható, hogy munkálatunk fennakadása indokából jelentésünket az illetékes helyekre maga idején megtettük, — s elég sajnós, hogy még sem mutatkozik semmi érélyes és szigorú intézkedést tanúsító eredmény. Az ezen ügybeni rendetlenség és hanyagság minket bizonyára nem terhelhet.

Távol lévén attól, hogy t. képviselő ur hozzáunk intézett kérdését „hivatalan vagy helytelen szellőztetés“nek tekintenők, azon bámulunk, hogy eddig nem lettünk senki által ez uton felszólítva; — s viszont feltesszük önről, hogy illető helyen hallatni fogja nyomatékos szavát annak kieszközölése iránt, hogy végre elháríttassanak az akadályok, melyek a városi régi számadások vizsgálatában működésünket gátolják.

Göldner Nándor és Csiki Károly.
Kiküldött számadás vizsgálók.

A sz.-kocsárd — marosvásárhelyi szárnyvonal.

(—ts—) E lapok 34-ik számában közreadott hasontárgy közleményem kiegészítésül legyen szíves szerkesztő ur jelen soraimnak is helyet adni, mert meg vagyok győződve, hogy az városunk lakóit, s szélesebb körben a „Székely Hírlap“ olvasóit érdekelni fogja.

Két hét előtt irt cikkemnek ominozus ismeretlene ma már meg van fejtve, s bizvást tehetjük x-ünk helyébe Sz.-Kocsárd nevét, — a mint az jelen cikkem homlokán már olvasható. — De hogy ezzel valami elragadó örömlirt mondának azoknak, kik szükségesnek látták s érdekükben állónak tartották a sz.-kocsárdi bogpont ellen kérelmezni az országgyűlésnél, alig hiszem. A tény maga röviden következő:

Folyó hó 4-én d. e. 10 órára volt kitűzve a Felvincz és Kecze közt — a gerendi csatlakozási pont célba vett módosítása, megváltoztatása miatt — függőben hagyott vasuti-résznek hivatalos bejárása. Az nap ugyan nem, hanem 5-én délelőtt egy sereg 4, 3 és 2 lovas fogat robogott be Hadrévre, egyik ott állomásozó angol osztálymérnök szállására: s egy hatalmas villás reggeli elfogyasztása után az érdekeltek jelenlétében kiterjesztették a kész vasuti térképeket a téres asztalokon, — szépen megmutogatták a jelen volt közönségnek, hogy mily irányban, mely községek határán fog vezetetni a vasut, — hol lesz a központi indóház, s mely ponton fog az Aranyos folyó áthidalatni, stb. — Ajánlották egyszersmind, hogy a ki mindezeket a hely színén is meg akarja tekinteni, szabadságában áll azt tenni, azonban az angol társulat vezető- és osztálymérnökei, valamint a kormány kiküldöttei e kérdésnek minden részletével sokkal inkább tisztában vannak, hogy sem azt maguk részéről tenni szükségesnek látnák.

Ily módon pár órai értekezés után az előmunkálatok rendjén kimondatott, hogy a központi indóháznak Sz.-Kocsárdon (közel Sz.-Földvárhoz) kell lenni, s míg a fővonal innen Sz.-Kocsárd falunak tartva, a tudva levő és sokszor emlegetett: kis patak völgyén lassu emelkedéssel halad, s a harasztosi „sövénykut“ felett ér ki a lónai térségre; a mellékvonál, illetőleg a m.-vásárhelyi szárnyvonal ugyanonnan kiindulva, mind a Maros terén halad s a vajdasági promontorium alatt eléri az Aranyos-Maros folyók összeshakadásánál azon szövevényes ártéri helyet, mely hogy valaha vasutat lásson füzes berkeinek vizenyős magányán átvonulni, maga sem hitte volna. Kevéssel az Aranyosnak Marosba szakadása felett leend az előbbi folyó áthidalva; csakugyan nem mint az angolok által tervezve volt 60, hanem egy a bizottmányban résztvevő erélyi szakember javaslata és indoklására 100 métre hosszúságu hiddal, melyen túl a vonal csakhamar eléri Hadrév közelében a biztos és megnyugvást ígérő talajt, melyre a vajdaszeg-sós-szt-mártoni berkek sok vízveszélyt látott csoportjai után — mintegy sovárogni látszott.

Tehát tudjuk már, hogy M.-Vásárhelynek a nagyváradi-kolozsvári vasutvonallal való csatlakozási pontja hol leend: Sz.-Kocsárd község határán, a Maros völgyében legalább is 1 és két nyolczad mértfölddel lejjebb azon pontnál, hol az kezdetben tervezve volt; s mivel e bogponttól Kocsárd felé újra vissza kell kanyarodni annak, ki a fővonalon akar utazni, az által Maros-Vásárhelynek Kolozsvár-Nagy-Váraddali összeköttetési vonala körülbelül 1 és négy nyolczad mértfölddel megnyúlt.

Hogy a nagyváradi-brassói fővonal ezen intézkedés folytán ugyanannyival rövidül, az kétséget nem szenved; a M.-Vásárhely és vidékének érdekeit illető következtetések levezetését pedig — „post festa“ nem akarván fölszöszes szót szaporítani — másra bízom, még csak a vajdaszeg-sós-szt-mártoni berkek közti szövevényes ártérre nézve fejezvé ki azon ohajtásomat: vajha teljesülne az angol vasutépítő társaság és a kormány közegeinek annak teljes biztonságába vetett reményei, mire nézve mi bátrak vagyunk egy a tárgyalásra megidézve volt szakembernek azon találó megjegyzéshez csatlakozni, hogy „ezen többször érintett átkelési pontnál kevésbé alkalmas lámpával sem lehetett volna keresni!“

— Országgyűlés. A képviselőház ülését elnök hosszabb beszéddel nyitotta meg az elhunyt Ghyczy Ignác fölött. A ház e fölötti részvétét jegyzőkönyvileg fejezte ki. Ezután kérvények, interpellációk, válaszok, bejelentések toldultak a ház elé, s a következő napirendet áll-

litották meg folytonos zaj között. Az interpellációk közül, Szalay Sándorét említjük meg, ki az igazság- és oktatásügyi minisztereket aziránt kérdezte meg: hogy a községi domokosrendű szerzetesek, mikép szerezhettek fekvő vagyont világos törvények ellenére, s az ugyanazon rendű apácák, hogy nyithatnak nyilvános iskolát, az iskola-tanács engedélye nélkül?

Ezután Eötvös miniszter Tisza Kálmánnak egy régebbi interpellációjára kijelenté: hogy a kormány nem szándékszik idegen tanárokat hívni az egyetemre; s ha más országok példájára csak ugyan idegeneket hívna meg némely tanágakra, az iránt a ház engedélyét fogná kikérni.

A következő napirend úgy állítottatott meg, hogy mindenek előtt a horvátokkal közös pénzügyi és vasuti kérdések vétessenek elő az osztályokban.

A központi bizottság beadta jelentését az első bíróságokra, s királyi ügyészekre vonatkozó törvényjavaslatokról.

A főrendiház elfogadta a képviselők lakbérének fölemeléséről szóló t.javaslatot. Ezután a homoeopathia törvényhozási egyenjogusítása indítványoztatott és határoztatott el.

— Az igazságügyminiszter beadta a törvényszékek új beosztása tervezetét, mely szerint összesen 95 társas törvényszék lesz. Erdélyben 18, Magyarországon 77.

KÜLFÖLD.

△ FRANCZIAORSZÁG felé nézett máj. 8-án mondhatni egész Európa a nép-szavazás eredményét lesve. A szavazás megtörtént és pedig az eddig vett tudósítások szerint a következő eredménnyel: A szavazások közül eddig tudva van: 6.526,316 igen, 1.368,610 nem; 16 arrondissementban, úgy az algiri szárazsi és tengeri katonaság szavazása még nincs tudva; az egész eredményt tehát kerek számban mintegy 7 millió igennel, és 1½ millió nemmel szavazóra lehet tenni.

SENTPÉTERVÁRRÓL szomorú hír érkezett. Herczeg Arenberget, az osztrák-magyar követség katonai járulnokát ágyában megfojtva találták. A rögtön legnagyobb erélylyel megindított nyomozás szerint azonban e merénylet pusztarabló-gyilkosság volt. A főbűnös el van fogva; részesei közül is többen. A csár a legszigorubb intézkedéseket rendelte el.

Az angol alsóházban második szavazáson is átment már az önálló (tehát sem szülői, sem házastársi hatalom alatt nem álló) nők szavazatjogát megadó t.javaslat, ház a valószínűleg véglegesen is megszavazza e törvényt.

A római kormányfő, Antonelli bibornok, válaszolt a franczia kormányának a csalhatatlanság dogmatizálása ellen közölt tiltakozó iratára és pedig visszautasítólag.

A görögországi gyilkosságot Anglia — úgy látszik — nem hagyja annyiba. Komoly, erőszakos föllépésről is van szó, Olaszországgal egyetértőleg, bár az orosz és francziá kormány visszautasította a közös működésre való fölszólítást.

VEGYES.

* A belga királyné jelenleg fivére, József főherczeg birtokán, Alsuthon időzik s mint hírlík, néhány hetet szándékozik e gyönyörű nyaralóban tölteni. A királyné szintugy, mint a főherczeg és neje a legélénkebb érdekeltséggel viseltetik minden iránt, a mi magyar s esténként egy cigánybanda tüzről pattant magyar nótái s

a nép énekeiben gyönyörködik. Tegnapelőtt a bicskei dalárda tisztelkedett, magyar dalokat énekelve, miután a dalárda tagjait a főhercegi asztalnál megvendégelték.

* **A m.-vásárhelyi „Nagy temetkezési-egylet”** ma közgyűlést tart.

* **A helyi képviselő testület** mára gyűlést hirdetett. Nem mondhatjuk, hogy tart is. Mert meg történik olykor, mint a múlt hétfőn is, hogy 70 képviselő közül a határozatképes 30-nak fele sem jelenik meg. Pedig eszébe juthatna az illetőnek, hogy nem csak a nemességnek, de a képviselőségnek is meg vannak kötelességei.

* **A cultus-miniszter** pályadíjt tűzött vala ki több magyar történelmi kép vázlatára; a pályaidő most letelvé: kilencz vázlat érkezett be több neves festészünktől s köztük Dósa Gézáttól, városunk szülöttétől. Fiatal és jeles tehetségű polgártársunk, ki jelenleg München hirneves akadémiaján folytatja művészi tanulmányait állami segély mellett, pályaművében „Bethlen Gábor tudósai közt” eszméjét dolgozta ki; Madarász Viktor híres festészünk ugyane tárgyat dolgozta ki pályarajzában. Ily versenytárral szemben a vesztés sem lenne szégyenletes fiatal művésznünk részére.

* **A helybeli adóhivatal** vagy azt a kit illet, figyelmeztetjük, hogy épen nem mozdítja elő az állam-kincstár érdekét akkor, midőn a helybeli dohány-fogyasztás készletét oly hanyagul látja el, hogy már több fajta dohányt és szivart a városi tőzsdékben találni nem lehet. Sem a kincstár, sem a közönség nem köszöni meg e gondatlan gondoskodást. Kérjük az orvoslást, ha alólról nem lehet: felyülről!

* **József főherceg** május végén vagy június elején valószínűleg Szebenbe utazik.

⊙ **Felszólítás.** A m.-vásárhelyi dalárda 1867. május 1-én 3 évre alakulván, miután ezen idő már 1870. május 1-én lejárt, az 1870. február 13-án tartott közgyűlés elhatározta ezen erkölcsnemesítő társadalmi intézetnek további fenállását, illetőleg az alapszabályok értelmében újabb 3 évre aláírások után biztosítását, mire az eddigi és főleg az utolsó hangverseny alkalmával nyilván felmutatott kedvező eredmény sikerdus kilátást nyújtani látszik; a miért is a kitűzött cél pártolói, jelesen a jelenlegi működő és résztvevő tagok, eddigi buzgó részvételükért hálás köszönet szavazása mellett hazafi bizalommal fölkéretnek: hogy az egyuttal körözendő aláírási iven magukat újabb 3 évre, azaz 1870. május 1-től kezdve 1873. május 1-ig terjedőleg bejegyezni, és ez által ezen egylet működését a nemzeti dalművészet fejlesztése és népszerűsítése érdekében szintén hazafi kész buzgalommal elősegíteni méltóztassanak, mivel ellenesetben a nem remélt pártolás hiányában ezen jóreményű intézet, fájdalom! a föloszlásnak lenne kénytelen elébe nézni. — Föl tehát uraim újabb részvételre, aláírásra! M.-Vásárhely, 1870. május 4. Az igazgató választmány. Lázár Ádám, elnök. Deák Lajos, jegyző.

* **Deák Ferencz telep.** Az államkincstár, Lónyay Menyhért pénzügyminiszter kezdeményezése folytán, Hunyadvármegyében, a Zsillyölgyben nagyszerű vas-verdét állít, mely „Deák”-telepnek fog nevezettni. Az alaprajzokat közelébb küldték meg Deák Ferencznek, egyszersmind egy darab fekete szentet, a mely a megnyitandó szénbányából vágatott s mely minőségre nézve a legfinomabb angol fekete szénnel is bátran kiálja a versenyt. (Reform.)

* **A népszámlálás eredményéről** a keresk. miniszterium statisztikai osztálya már elkészíté kimutatásait, s közelebbről a képviselőház elé fognak terjesztetni. Az erdmény általánosságban, azt mutatja: hogy a magyar szt. korona népessége, a határörvidéken kívül, az 1857-iki népszámlálás óta másfél millióval szaporodott, s jelenleg — a végvidék kivételével — 15 és 1/2 milliónál többre megy.

* **Schönstein Zsigmond** helyi kávéházában már találhatni finoman készített fagyaltat és jeges kávét.

* **A Magyarországon létező harminczkét magyar szintársulat közmegegyezés** folytán, e hó 21-én, Buda-vára ostromának évnapján, szinelőadást rendez, az ezen ostromban elesett honvédek emléksobrára. A budai szintársulat ekkor adja először a Kassán nagy tetszésben részesült „Gergely pápát” a szinkörben. A fordítók ez alkalomra ingyen adták át a darabot a jótékony cél iránti tekintetből.

* **A keleti marhavész,** folyó évi april hó második felében beérkezett hivatalos jelentések szerint Magyarországon nem merült fel; — Erdélyben azonban még hunyadmegyei Felsőszálláspata községben uralgott, hol az 1028 darab szarvasmarha-létszámból 23 udvarban 74 darab betegedett meg; ezekből 27 meggyógyult, 32 elhullott és 15 darab april hó 30-án mint beteg, ápolás és zár alatt maradt.

* **Megszüntetett szaklap.** Az alig egy negyed év előtt megindult „Közgazdasági Hetilap” kiadó, Bernát Dezső és Mihály Izidor lapjuk utolsó számában jelentik, hogy e számmal a lapot megszüntetik „tőlük nem függő akadályok miatt. — Régi elv levén a de mortuis nil nisi bene, egyszerűen regisztráljuk e halálozást.

Jegyzéke

a marosvásárhelyi m. kir. ítélő táblának 1870. máj. 16 és következő napjain tartandó nyilvános ülésein előadandó ügydaraboknak.

I. polgári osztály ülésében.

Előadó k. t. biró Gyarmathi Sámuel által.

Dezső Józsefnek Popister György e. 218 frt iránt. Kovács Jőssiasnak Szotyori János és neje e. 26 frt 34 kr i. Fernengel Jánosnak Kristea Moitze e. 10 frt i. Fölner Károlynak Togyika Jőzsif 45 frt 99 kr i. Szeben Ferencznek gr. Kun Farkas e. 14 frt i. Bartha Rákhelnek Bartha András e. kiházását i. Kir. kincstárnak Debreceni Jőzsif e. 400 frt i. Gy.fehérvári majorsági pénztárnak Mendzl Jőzsif e. 1050 frt i. Capatina Raffineinek Capatina Jőzsif és Ávrám e. ingatlanok átadása i. Braum testvéreknek Morscher Károly e. kártérítés i. Poltner és Mancsunak Ohmita János e. 604 frt 24 kr i. Kelemen Andrásnak Kelemen Ilona e. 87 frt i.

Előadó k. t. biró Fndes Gábor által.

Kir. főherceg Würthenberg Constantinnak Jusoni Frigyes s társai e. zálagos pere. Bálint Jánosnének Bálint László e. birtokh. i. Kovács Györgynek Nagy Gy. e. kártérítés i. Pronai Kambertnek gr. Kornis Gáspárné e. 3984 frt i. Barabás Jőzsifnek Molnár Jőzsif e. felhivás pere.

Flőadó k. t. biró Szolga Miklós által.

Dragomán Gergelynek Sárka János e. 100 frt i. Bulbuk Péternek Arbely István e. 850 frt i. Hank Flőrának Hank Ilia e. 3 db szőlő kibossát i. Buzás Antalnének Szabó Bertha e. 186 frt 66 kr. i. Bub Flőrea Pop indreinek Bud Vaszilika e. hagyatéki rész kiadása i. Bucher és Tellmann céznek Schuller János e. 15 frt i. Szilákyi Györgynek Bocz Mózes és társ. e. 274 frt 7 kr iránt.

Előadó k. t. biró Décsi Farkas által.

Heller Adolfnak Ransburg Adolf e. bérletfelm. i. B. Wesselényi Ferencznek Posk Juon és társ e. 2379 ft

98 kr i. Kovács Péter hagyatékának Kovászna községe e. elsőbbségi igény i. Mohos Péter és társ e. birtokh. i. Ackler Jőzsifnek Benedikti Gábor e. váltó ü. Kovács Jőzsifnek Marillai Gyula e. adósság i. Borbély Farkasnak Mőrscher Károly e. 3500 frt váltó ü. Toroczko bányaváros községének Vernes Jakab János e. birtok vizszaadása i. Nikuláj Akim Brezának Schőpp György e. birtokh. i. Macellariu János és társai Binder Károly e. birtokh. i.

II. polgári oszt. ülésében.

Előadó k. t. biró Tribusz Antal által.

Zoltán Lászlónak Biró Mihály e. kártérítéses ü. Preid Péter és társainak Neidorf Anna e. 268 frt kártérítés i. Roskulesz Voicu Juon és társai. Zarnea Stojka e. tulajdon elismerése és 195 frt fölhajtása i. Oláriu Iliának Cerein Pavel hagyatéka e. 52 frt i. özv. Magyar Mihályne Hadnagy Jőzsif és társai e. birtokh. i. Macsul Márton özv. Mányu Gregorné e. 85 frt i

Előadó k. t. biró Cservedi János által.

Danu Chirilla Nacucz Jacob e. 240 frt s jár i. Lajos Jánót. Imre László e. birtokh. i. Hermann Antal Denki Péter e. 200 frt i. Popolni Tamu András Popolcu Hajdu Ferencz e. birtokh. i. Nacutin Jakob Sintu Tóoor e. szerződés felbontása i. Hosszu Maria Máté Boldizsár e. 40. frt és jár i.

Előadó k. t. biró Elekes Pál által

Schuster János Hartman Mihály e. 284 frt 74 kr és 17 frt 94 kr i. Zsurka André, Moisza buj Alviné e. 40 frt i. Katona Miklós, Benkő Jőzsif hagyatéka e. 100 frt i. Az erd. gazd. egyesület. az erd. köles. jég. és tárház mentő társ. ei 2068 frt 60 kr. Pap Endre Bodroga Juon e. 74 frt 40 kr i. Bagya Grigor és társ. Vapt Pop Muricsora e. kaszonbér megszüntetése i. Bojta Jőzsifnek Szász Róza és társ. e. 50 frt i. Lup Leon és társ. Gli-ga Filimon és társ. e. 800 frt i.

Előadó k. t. biró Petri Ádám által.

Gliga Silimon Kovács Petra sommás visszahelyezése i. Lukács Eerency Pakucs Bálint e. kártérítés i. Seréli Joanes Girz Tanaszia Girz e. egy zálagos belsőtelek i.

Előadó k. t. biró Illyés Károly által.

Csetiu Nicolai ügyv. Dr. Kain Adolf e. 133 frt ügyv. díj i. Lemberger Samunak Tay Sára e. kártérítés i. Vilhelm Stephaniának Zakariás Jerencz e. 61 frt 15 és jár i. Toma Gispának Benedek Gyula e. 10 frt 54 kr. i. Sors Mártonné s érdekt. Dajbákát Czeg e. 860 frt v. kérdése i. Bugnaáiu Juon gondnokság alá helyezése. Rusz Grigorás Tóth Irímia és tsa e. 168 frt i, Rusz Irina es társ. Rusz Mihailáné e. egy urbéri állomány tulajdonjogának elismerése i.

(Vége következik.)

Bécsi börzei árkelet.

(1870. május 13.)

5% metalliques	60.50
5% nemzeti kölcsön	69.75
860 államkölcsön	96.50
Bankrészvénny	716.—
Hitelrészvénny	251.—
London	123.65
Ezüst	121.25
Arany	5.86
Földt. ment. kötvény erd.	75.75
Földt. ment. kötv. magyarh.	79.75
„ „ „ horvát-slavon	83.70

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Horváth Gáspár.

(44)

2—3

Eladó ház.

Maros-Vásárhelytt a Szt-György-utczában, az 1290. számú ház örök áron eladó. Értekezhetni Bethlenben gr. Bethlen Bélánál.